

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/725/2015
Identifikačné číslo spisu: 1110208825
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1110208825.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členov senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v spore žalobcu T. Z., bývajúceho vo C., zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, so sídlom vo Vranove nad Topľou, M. R. Štefánika 171, proti žalovanej AXA, životní poisťovna, a.s. organizačná zložka Slovensko, Kolárska 6, Bratislava, IČO : 35 968 079, zastúpenému v dovolacom konaní CLS Čavojský & Partners, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Zochova 6-8, o zaplatenie 5 311,03 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Vranova nad Topľou pod sp.zn. 7 C 363/2014, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 17. júna 2015 sp.zn. 15 Co 111/2015, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a.
- II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením z 28. novembra 2014 č.k. 7C 363/2014-99 zastavil konanie vo veci, keď dospel k záveru, že subjekt označený žalobcom v žalobe ako AXA životní poisťovna, a.s. organizačná zložka Slovensko, so sídlom v Bratislave, Laurinská 18, IČO : 35 968 079, nie je fyzickou, ani právnickou osobou, pretože organizačná zložka nemá právnu subjektivitu a nenadobúda ju ani zápisom do obchodného registra, a preto ju nemožno považovať za osobu spôsobilú byť účastníkom občianskoprávneho konania. V danom prípade mal súd prvej inštancie za to, že nešlo o vadu, ktorú bolo možné odstrániť postupom podľa § 43 Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb., v znení noviel, účinný do 30. júna 2016, ďalej len O.s.p.), ale o neodstrániteľnú podmienku konania, spočívajúcu v nedostatku spôsobilosti žalovanej byť účastníkom konania.

2. Krajský súd v Prešove uznesením zo 17. júna 2015 sp.zn. 15 Co 111/2015 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd uviedol, že z návrhu na začatie konania bolo zrejmé, že smeruje proti AXA, životní poisťovna, a.s. Uvedenie organizačnej zložky za názvom žalovanej pri označení v návrhu na začatie konania bolo informáciou o tom, že táto organizačná zložka je na území Slovenskej republiky oprávnená konať za zahraničnú obchodnú spoločnosť. Keďže v zmysle §

79 ods. 1 O.s.p. má byť zahraničná právnická osoba označená názvom alebo obchodným menom, sídlom a identifikačným číslom, ak je pridelené, mal súd prvej inštancie vzhľadom na neúplnosť označenia žalovanej žalobcu vyzvať, aby tento nedostatok v označení odstránil a žalovanú označil správne. Tým, že súd prvej inštancie napriek neúplnému označeniu žalovanej v návrhu na začatie konania konštatoval, že táto nemá právnu subjektivitu, a teda ani spôsobilosť byť účastníkom konania, následkom čoho konanie zastavil bez toho, aby sa predtým pokúsil odstrániť vady podania a vyzval žalobcu na ich odstránenie v zmysle § 43 O.s.p., odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom. Odvolací súd poukázal na tú skutočnosť, že sama žalovaná od roku 2009 nenamietala svoju spôsobilosť byť účastníkom konania.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá žiadala toto uznesenie zmeniť a potvrdiť uznesenie súdu prvej inštancie. Prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku vyvodzovala z toho, že konanie odvolacieho súdu bolo zaťažené vadou podľa § 237 ods. 1 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku, nakoľko ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, ako aj z dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedla, že názor súdu prvého stupňa o tom, že pri označení žalovaného išlo o neexistenciu spôsobilosti byť účastníkom konania podľa § 19 O.s.p. a tým o neodstrániteľnú podmienku konania, pre ktoré musel súd zastaviť konanie, je správny. Namietala záver odvolacieho súdu, ktorý zaujal názor, že mal súd postupom podľa § 43 O.s.p. odstrániť vadu v označení, a preto uznesenie súdu prvej inštancie zrušil. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj najvyšší súd), v ktorých najvyšší súd zaujal názor, že ak bol žalovaný označený kvalifikovaným spôsobom, avšak je nekvalifikovaným subjektom, ako to bolo v danom prípade, nie je na mieste postup podľa § 43 O.s.p.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že postup dovolateľky považuje za účelový, nakoľko sa tak žalovaná označuje sama v iných konaniach, a túto skutočnosť začala namietat až vo vyjadrení zo dňa 22. októbra 2014, dovtedy sa vo svojich písomnostiach označovala tak, ako bol označená v platobnom rozkaze.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 28. augusta 2015, vychádzal z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, v zmysle ktorého platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a preto skúmal prípustnosť a dôvodnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu upravoval § 239 O.s.p.

8. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na názore, podľa ktorého zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu bolo možné napadnúť iba z dôvodov relevantných v zmysle § 237 O.s.p. (viď judikát R 34/1995). V dovolaní bola namietaná procesná vada konania uvedená v § 237 ods. 1 písm. b/ O.s.p. Iné vady dovolateľka nenamietala, a svojím prieskumom ich nezistil ani dovolací súd.

9. Vzhľadom na obsah dovolania zostalo preto posúdiť, či v konaní odvolacieho súdu došlo k vade podľa § 237 ods. 1 písm. b/ O.s.p.

10. Odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie z dôvodu, že svojím postupom nižší súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, nakoľko ho nevyzval na odstránenie vady, majúc za to, že predčasné zastavenie konania, pre ktoré neboli splnené procesné predpoklady, takýto záver odôvodňuje.

11. K porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie a odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a neutrannom súde, a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanej žalobe fyzickej alebo právnickej osoby (pozri napr. I.ÚS 35/98).

12. V súlade s § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzval účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemohla byť kratšia ako desať dní. V uznesení uviedol ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

13. Vo vzťahu k výkladu a aplikácii § 43 ods. 1 a 2 O.s.p. Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane judikoval, že musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí vykladať a používať označené ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a aplikáciou týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (strán sporu). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania (strán sporu) a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam na ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Pokračovanie v konaní treba chápať ako možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok, akými sú neodstrániteľné alebo neodstránené nedostatky podaní (m.m. I. ÚS 139/02 a II. ÚS 154/08).

14. V danom prípade aj podľa názoru dovolacieho súdu súd prvej inštancie zastavil konanie bez toho, aby sa pokúsil odstrániť rozpor v označení žalovanej, keď jednoznačne vydal platobný rozkaz vo veci (dňa 9. júla 2009) v označení žalovanej tak, ako bolo uvedené v žalobnom návrhu, a žalovaná túto skutočnosť v podanom odpore zo dňa 31. júla 2009 nerozporovala. Až na základe písomného vyjadrenia žalovanej v konaní pred rozhodnutím súdu si súd prvej inštancie osvojil jej tvrdenie o nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania (stranou sporu). Ak však zo všetkých dovtedajších podaní vyplývalo, že druhou stranou sporu je AXA, životní poisťovňa, a.s, bolo potrebné vyzvať pred prijatím záveru o zastavení konania žalovaného na odstránenie tohto rozporu postupom podľa § 43 O.s.p., pretože išlo v danom prípade, tak ako správne uviedol odvolací súd, len o neúplne označený subjekt.

15. Dovolací súd preto dospel k záveru, že odvolací súd, keď zrušil uznesenie súdu prvej inštancie pre procesné pochybenie, s poukazom na § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nakoľko mal za to, že sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, svojím konaním a rozhodnutím nezaťažil konanie vadou podľa § 237 ods. 1 písm. b/ O.s.p., a ani inou vadou uvedenou v § 237 ods. 1 O.s.p.

16. Pokiaľ žalovaná ako dovolací dôvod uplatnila nesprávne právne posúdenie veci, dovolací súd poukazuje na svoje stanovisko uvedené v bode 9. svojho rozhodnutia.

17. V danom prípade preto prípustnosť dovolania žalovanej nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.